

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2012-1-233 (Menfi Tespit)
Karar Sayısı : 13-07/74-43
Karar Tarihi : 24.01.2013

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR, Kenan TÜRK

B. RAPORTÖRLER: Zeynep MADAN, Emine TOKGÖZ

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN : Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu
Tandoğan 06330 Ankara

- (1) **D. DOSYA KONUSU:** Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu ile Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu arasındaki mevcut trampa protokolünün miktar ve kapsam olarak genişletilmesi işlemine menfi tespit belgesi verilmesi talebi.
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 17.12 2012 tarih ve 10520 sayılı ile giren başvuru üzerine düzenlenen 15.01.2013 tarih ve 2012-1-233/MM sayılı Menfi Tespit Ön İnceleme Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; taraflar arasındaki mevcut trampa protokolünün miktar ve kapsam olarak genişletilmesi uygulamasına 4054 sayılı Rekabetin korunması Hakkında Kanun'un 8. maddesi uyarınca menfi tespit belgesi verilebileceği ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. İlgili Pazar

G.1.1. İlgili Ürün Pazarı

- (4) Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğü (MKEK) ile Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğü (TKİ) arasındaki trampa protokolü ile karşılıklı sağlanan ürünler, "patlayıcılar" ve "yerli linyit" ürünlerine ilişkindir.¹ Patlayıcıların ikamesi olmayıp yerli linyitin ithal kömürle ikame edilebileceği; ancak ithal kömür ile yerli kömür arasında lojistik ve fiyat açısından farklılıklar bulunması, ayrıca yerli kömür ile ithal kömür arasında enerji değeri, verimlilik ve dolayısıyla bedel farklılıklarının da bulunması ve TKİ'nin bizzat yerli kömür kaynaklarının değerlendirilmesi amacıyla kurulmuş olması sebepleriyle ilgili ürün pazarları dosya kapsamında "patlayıcılar pazarı" ve "yerli linyit pazarı" olarak tanımlanmıştır.

G.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (5) İlgili ürün pazarları kapsamında üretim ve satışı yapılan ürünlerin ticaret koşullarının herhangi bir bölge özelinde farklılaşmayıp tüm ülke çapında benzerlik göstermesi ve dolayısıyla rekabetçi parametrelerin bölgesel bir pazar tanımını gerektirmemesi nedenleriyle coğrafi pazar, "Türkiye" olarak kabul edilmiştir.

¹ Bildirim konusu uygulama ile karşılıklı alım ve satımın yapılacağı ürünlerden, MKEK tarafından TKİ'ye sağlanması planlanan patlayıcı ürünler; Anfo (2500 ton/yıl), Emülsiyon patlayıcı (1000 ton/yıl), Jelatinit dinamit (50 ton/yıl) ve Grizutin dinamit (25 ton/yıl); TKİ tarafından MKEK'e sağlanması planlanan ürün ise, MKEK'e üretiminde bir girdi olan linyit (azami 20000 ton/yıl)'ten oluşmaktadır.

H. Yapılan Tespitler ve Değerlendirme

H.1. Başvuru Konusu Trampa Sözleşmesi

- (6) Başvuru konusu trampa sözleşmesi ile MKEK ve TKİ'nin üretimlerinde birer girdi olan ürünler nakit akışı olmaksızın karşılıklı olarak sağlanacaktır. Diğer taraftan her iki Kurum da birbirleriyle yaptıkları ticaret haricinde üretim ve satışını gerçekleştirdikleri ürünleri üçüncü taraflara sağlamaya devam edecekler ve bildirme konu sözleşmedeki miktarlar piyasa hacmine kıyasla düşük olduğundan sözleşme taraflarıyla rakip konumundaki üçüncü tarafların yıllık satışları olumsuz etkilenmeyecektir.

H.2. Değerlendirme

- (7) Yapılan başvuruda, MKEK ile TKİ arasında yapılmış olan ve Kurulumuzun 14.08.2003 tarih ve 03-56/653-300 sayılı kararı ile menfi tespit belgesi verilmiş olan trampa protokolünün kapsam ve miktar olarak genişletilmesine izin verilmesi talep edilmektedir.
- (8) 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesinde, ilgili teşebbüslerin veya teşebbüs birliklerinin başvurusu üzerine Rekabet Kurulunun, bir anlaşmanın, kararın, eylemin veya birleşme ve devralmanın Kanun'un 4, 6 ve 7. maddelerine aykırı olmadığını gösteren bir menfi tespit belgesi verebileceği hükme bağlanmıştır. Başvuru konusu işlem 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında bir birleşme veya devralma işlemi niteliğinde bulunmamaktadır.
- (9) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde ise *"belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma, ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemler"* hukuka aykırı ve yasak olarak belirlenmiştir. Diğer taraftan 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi ile hâkim durumdaki teşebbüslerin pazar güçlerini rakiplerini dışlayıcı ve/veya alıcıları sömürücü uygulamalarla kötüye kullanmaları yasaklanmıştır.
- (10) Bildirime konu trampa protokolü, iki ayrı pazarda faaliyet gösteren ve birbirlerinden girdi sağlayan iki teşebbüs arasındadır. Bu bağlamda dikey bir anlaşma olan protokolün rekabeti kısıtlayıcı ya da bozucu bir etkisi olabilmesi için öncelikle piyasa kapatma (girdi ya da müşteri kapatma) olasılığı irdelenmiştir.
- (11) MKEK'in üretim kapasitesi ve toplam piyasa büyüklüğü ile karşılaştırıldığında sözleşmeye konu ürünlerden Anfo'nun MKEK'in yıllık üretimine oranı yaklaşık %(.....) ve Türkiye toplam üretimine oranı %(.....); sözleşmeye konu ürünlerden Emülsiyon'un MKEK'in yıllık üretimine oranı yaklaşık %(.....) ve Türkiye toplam üretimine oranı yaklaşık %(.....); sözleşmeye konu ürünlerden Dinamitler'in MKEK'in yıllık üretimine oranı ise yaklaşık %(.....)'tür.
- (12) TKİ'nin kapasitesi ve/veya üretimi ile karşılaştırıldığında trampaya konu kömür miktarı oldukça düşük seviyede olup TKİ'nin üretiminin yaklaşık %0,07'sine tekabül etmektedir.
- (13) Bu bilgiler ışığında; sözleşme taraflarının piyasa kapatmaya yol açacak bir ticari ilişkiye girmedikleri, hem tarafların üçüncü taraflara satış yapmaya devam edeceği hem de sözleşme taraflarının rakipleri açısından piyasa kapanması gibi bir durumun oluşmayacağı anlaşılmaktadır.
- (14) Bildirim konusu uygulamanın gerçekleşeceği pazarlarda dinamitler açısından MKEK'in; yerli linyit üretimi açısından ise TKİ'nin yüksek üretim kapasitelerine rağmen trampa sözleşmesine konu ürün miktarlarının tarafların hâkim durumlarını dışlayıcı uygulamalarla kötüye kullanmalarına elvermeyecek nicelikte olmasından dolayı söz konusu uygulamanın Kanun'un 6. maddesine de aykırılık teşkil etmediği kanaatine varılmıştır.

13-07/74-43

I. SONUÇ

- (15) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu ile Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu arasındaki mevcut trampa protokolünün miktar ve kapsam olarak genişletilmesi işlemine, 4054 sayılı Kanun'un 4., 6. ve 7. maddelerine herhangi bir aykırılık taşımaması nedeniyle aynı Kanun'un 8. maddesi uyarınca menfi tespit belgesi verilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.